

Θαλάσσια απορρίμματα

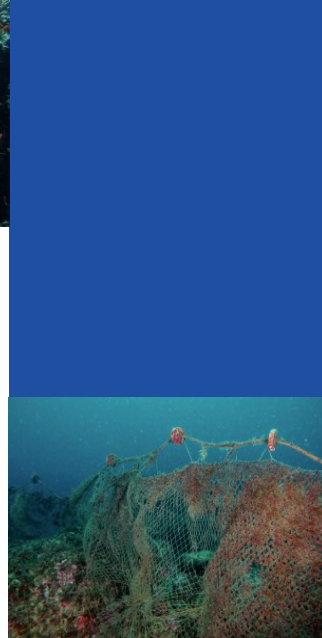
Ως θαλάσσια απορρίμματα θεωρούνται κατασκευασμένα ή επεξεργασμένα στερεά υλικά τα οποία προέρχονται από πολλές διαφορετικές, συχνά απροσδιόριστες πηγές, και καταλήγουν σε θαλάσσια ή παράκτια συστήματα.

Τα θαλάσσια απορρίμματα αποτελούν ένα πολύπλοκο, διασυννοριακό και πολυδιάστατο ζήτημα με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες όσο και στη δημόσια υγεία, αλλά και σε ένα σύνολο οικονομικών δραστηριοτήτων όπως την αλιεία και τον τουρισμό.

Η μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων αποτελεί προτεραιότητα αλλά και πρόκληση. Κατανοώντας αυτές τις αναγκαιότητες, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αναγνωρίζει τα θαλάσσια απορρίμματα και συγκεκριμένα τα πλαστικά ως το κεντρικό σημείο ανάδειξης δράσεων, μέσω της Οδηγίας-Πλαίσιο για την Θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/EC), της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα πλαστικά σε μια Κυκλική Οικονομία [16.1.2018 COM(2018)] και της Οδηγίας για τα Απόβλητα (2008/98/EC).

Στη Μαύρη Θάλασσα τα θαλάσσια απορρίμματα αποτελούν ένα μείζον περιβαλλοντικό ζήτημα. Η λεκάνη απορροής της, καλύπτει πάνω από δύο εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα και περισσότερες από 20 χώρες καθιστώντας εξαιρετικά δύσκολο να ελεγχθεί το σύνολο των πιθανών απορριμμάτων που εναποτίθενται σταδιακά στα θαλάσσια ύδατα. Η περιορισμένη σύνδεση με τις ανοιχτές θάλασσες, οι υψηλές εισροές από ποτάμια, οι απορρίψεις από τις πυκνοκατοικημένες ακτές, ο τουρισμός, η αλιεία, η ναυτιλία, οι παράκτιοι λιμένες, οι βιομηχανικές ζώνες και οι αστικές περιοχές λειτουργούν πολλαπλασιαστικά σε ό,τι αφορά το πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων σε αυτή την μοναδική περιοχή, όπου ενώνεται η ιστορία της Ευρώπης με την Ασία.

Ως κοινή πεποίθηση και αναγκαιότητα, η συνεχής παρακολούθηση, η εφαρμογή κοινών, τυποποιημένων πρωτοκόλλων καταγραφής και η ανταλλαγή δεδομένων αποτελούν τα βασικά εργαλεία για επιστήμονες, πολιτικούς και διαχειριστές. Η συνεχής ροή αξιόπιστης πληροφορίας είναι μονόδρομος, ώστε να κατανοήσουμε τις βασικές πηγές της ρύπανσης από τα θαλάσσια απορρίμματα, να αναδείξουμε τις επιπτώσεις αυτής, να καθιερώσουμε στόχους μείωσης, αλλά και να σχεδιάσουμε μέτρα πρόληψης και περιορισμού μέσα από την πρακτική εφαρμογή στην καθημερινή ζωή.

Τομέας Οικολογίας, Τμήμα Βιολογίας,
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

54124 Θεσσαλονίκη
Τηλ: +30 2310 998975
Ηλ.ταχ.: info@bio.auth.gr
Ιστοσελίδα Προγράμματος:
<https://marliter.bsnn.org/>

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020
The publication is edited by the Dpt of Ecology, School of Biology of
Aristotle University of Thessaloniki (AUTH).

Thessaloniki, June 2019

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020 is co-financed by the European Union through the European Neighbourhood Instrument and by the participating countries: Armenia, Bulgaria, Georgia, Greece, Republic of Moldova, Romania, Turkey and Ukraine.

This publication has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of the Dpr of Ecology, AUTH Network and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Common borders. Common solutions.

Ανοιχτά δεδομένα και εργαλεία για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων

Κοινές δράσεις για την αύξηση της προσβασιμότητας των πολιτών σε βάσεις περιβαλλοντικών δεδομένων και εργαλεία παρακολούθησης με στόχο τον περιορισμό των θαλάσσιων απορριμμάτων στην Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας

Σχετικά με το MARLITER

Το MARLITER αποτελεί ένα έργο που στοχεύει στην ανοιχτή, δημόσια πρόσβαση σε γνώση, εργαλεία και ψηφιακά δεδομένα, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων στη λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας. Το MARLITER αποτελεί μια φιλόδοξη προσπάθεια για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής παρακολούθησης και του μετριασμού της υποβάθμισης των φυσικών πόρων, στοχεύοντας παράλληλα, στην ευαισθητοποίηση του κοινού.

Υπό αυτό το πρίσμα, το έργο επιδιώκει την ενίσχυση της ανοιχτής διαδικτυακής πρόσβασης σε περιβαλλοντικά δεδομένα, καθώς και σε δεδομένα που αφορούν σε πολιτικές διαχείρισης και υποστηρίζουν καινοτόμες μορφές μη τυπικής εκπαίδευσης. Η διάχυση γνώσης και μεθοδολογικών προσεγγίσεων αναφορικά με εργαλεία περιβαλλοντικής παρακολούθησης, αλλά και η ενδυνάμωση δομών και ανάπτυξης ικανοτήτων, ως εργαλεία για την εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων, πολιτικών και δράσεων για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων αποτελούν βασικές προκλήσεις που καλείται να διαχειριστεί το MARLITER.

Το MARLITER αποβλέπει σε *‘Κοινές δράσεις για την αύξηση της προσβασιμότητας των πολιτών σε βάσεις περιβαλλοντικών δεδομένων και εργαλεία παρακολούθησης με στόχο τον περιορισμό των θαλάσσιων απορριμμάτων στην λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας’*, και υλοποιείται με την υποστήριξη του Κοινού Επιχειρησιακού Προγράμματος “Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας 2014-2020”, που συγχρηματοδοτείται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (European Neighbourhood & Partnership Instrument- ENPI). Εταίροι του έργου αποτελούν ο Τομέας Οικολογίας του Τμήματος Βιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός Black Sea NGO Network από τη Βουλγαρία, ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός Mare Nostrum of Constanta από την Ρουμανία, το Ερευνητικό Κέντρο Ukrainian Scientific Center of Ecology of the Sea of Odessa από την Ουκρανία και ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός Black Sea Eco Academy of Batumi, από την Γεωργία.

Δράσεις

Η επίτευξη των στόχων του MARLITER στηρίζεται στην υλοποίηση τριών ομάδων δράσεων: α) την ανασκόπηση, σύνθεση και αξιολόγηση της διαθέσιμης πληροφορίας, β) την ανάπτυξη ενός διαδικτυακού εργαλείου ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και γ) την ενδυνάμωση συνόλου φορέων που εμπλέκονται στην παρακολούθηση, τον περιορισμό, την ανάδειξη ή/και εφαρμογή πολιτικών σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα.

Η πρώτη ομάδα δράσεων περιλαμβάνει την συλλογή και ανάδειξη της διαθέσιμης πληροφορίας, με σκοπό τη διάθεση της σε σύνολο ενδιαφερόμενων φορέων. Η πληροφορία αυτή θα αφορά σε ποιοτικά και ποσοτικά ευρήματα για τα θαλάσσια απορρίμματα και την κατάσταση του περιβάλλοντος, επισκόπηση της νομοθεσίας, ανάλυση των εμπλεκόμενων φορέων, παρουσίαση πρακτικών και εργαλείων παρακολούθησης, καθώς και προτάσεις για λύσεις και συνέργειες.

Η δεύτερη ομάδα δράσεων αφορά στην κατασκευή μιας διαδραστικής, διαδικτυακής πύλης η οποία θα συγκεντρώνει σύνολο πληροφορίας υποβάθρου, γεωχωρικών δεδομένων, μεθοδολογικών προσεγγίσεων, τεχνικών προδιαγραφών, τυποποιημένων πρωτοκόλλων καταγραφής και καλών πρακτικών. Η δέσμη εργαλείων θα περιλαμβάνει ενότητες όπου θα αναλύεται το σχετικό νομικό πλαίσιο αλλά και οι πολιτικές, στρατηγικές και μέτρα που εφαρμόζονται σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Παράλληλα, θα προσφέρει δομές για την κοινοποίηση και εφαρμογή καινοτόμων μορφών μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η τρίτη ομάδα δράσεων θα οδηγήσει σε παραδοτέα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ικανοτήτων και συγκεκριμένα περιλαμβάνει α) την υλοποίηση ηλεκτρονικής εκπαίδευσης για τους νέους, β) την διεξαγωγή προγραμμάτων κατάρτισης εμπλεκόμενων φορέων και γ) την ανάπτυξη συγκεντρωτικού εγχειρίδιου βέλτιστων πρακτικών για την υποστήριξη περιφερειακών πολιτικών και τοπικών δραστηριοτήτων με στόχο τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Δεδομένα και γνώσεις

Βρισκόμαστε σε ένα σημαντικό σταυροδρόμι σχετικά με την παρατήρηση και παρακολούθηση των Ευρωπαϊκών θαλασσών. Έχει πλέον περάσει πάνω από μια δεκαετία από την υιοθέτηση της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής της Ευρώπης (2007), η οποία παρέχει ένα συνεκτικό πλαίσιο για το συντονισμό των στρατηγικών που αφορούν στο θαλάσσιο περιβάλλον. Σε πολιτικό επίπεδο, υπάρχει όλο και μεγαλύτερη αναγνώριση ότι η έγκυρη πληροφορία είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση και την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλασσών, καθοριστικής σημασίας για τη Γαλάζια Ανάπτυξη και τις θαλάσσιες υποδομές, αλλά και αναγκαία για την κατανόηση και την αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων ζητημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή, τα θαλάσσια απορρίμματα ή η ασφάλεια και η ειρήνη.

Η συλλογή των θαλάσσιων δεδομένων πρέπει να γίνεται μέσω κοινών προσπαθειών πολλών διαφορετικών φορέων. Η παραγόμενη πληροφορία αλλά και γνώση πρέπει να είναι κατανοητή, προσβάσιμη, ολιστική και επαναχρησιμοποιούμενη.

Καλούμαστε λοιπόν, να διαχειριστούμε ένα σύνολο προκλήσεων του θαλάσσιου τομέα, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν άτομα, δραστηριότητες ή υποδομές.

Καλούμαστε να προστατέψουμε τους κοινούς φυσικούς πόρους και την περιβαλλοντική υγεία.

Καλούμαστε να ευαισθητοποιήσουμε τη νέα γενιά, να γαλουχήσουμε τους νέους πολίτες με ιδέες και αρχές που θα τους επιτρέψουν να συνυπάρξουν με υγιή θαλάσσια οικοσύστημα και να δημιουργήσουν βιώσιμες προοπτικές και ευκαιρίες.

Έργα σαν το MARLITER δείχνουν πως η επιστήμη μπορεί να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την πηγή, τις απειλές και τις επιπτώσεις από βασικούς κινδύνους που επηρεάζουν τη δομή και λειτουργία των οικοσυστημάτων και κατ'επέκταση ένα σύνολο δραστηριοτήτων αλλά και τη δημόσια υγεία. Έργα σαν το MARLITER δείχνουν πως αυτές οι πληροφορίες μπορούν να μεταφραστούν σε στρατηγικές επιλογές και αποφάσεις με σκοπό ένα πιο αισιόδοξο μέλλον.

